

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อ
ชื่อผู้เขียน	นางวันดี สมรัตน์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษาอนุกระบบ
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ เปลียนผดุง ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แต่งจวง กรรมการ อาจารย์วิสุทธิ วานิช กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมด้านความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิต ความสัมพันธ์ และกลไกที่คนไทลื้อใช้ในการผลิตซ้ำ ด้านความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิตและความสัมพันธ์

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ พระสงฆ์ หัวหน้าครอบครัว ผู้นำหมู่บ้าน ผู้อาวุโส ครู กลุ่มองค์กรในชุมชน การสังเกตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิตและความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในชุมชน ข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูล การจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์แล้วนำเสนอโดยการบรรยาย และสรุปเชิงวิเคราะห์ผลของการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

ชาวไทลื้อมีความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิตความสัมพันธ์แบบดั้งเดิม มีการนับถือผีต่างๆ ได้แก่ ผีปู่ย่า ผีบ้าน เทวดาบ้าน เจ้าป่า พฤติกรรมที่แสดงต่อสิ่งดังกล่าว เช่น การกราบไหว้บูชาด้วยรูปเทียน ข้าวปลาอาหาร บนบานให้สิ่งเหล่านั้นช่วยดูแลคุ้มครองให้เกิดความสุข นอกจากนี้ชาวไทลื้อยังมีความเชื่อในศาสนาพุทธ โดยเฉพาะความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมทำให้คนในชุมชนมีการทำบุญเพื่ออุทิศกุศลให้ตนเองในภายหน้า เพราะเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริง ในวิถีประจำวันนอกจากมีความเชื่อเรื่องผีและศาสนาแล้ว ยังมีการเคารพผู้อาวุโสและหัวหน้าครอบครัวที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ

ชุมชนชาวไทลื้อมีการผลิตซ้ำด้านค่านิยม 4 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมการแต่งกายแบบไทลื้อในเวลาว่างงานประเพณีต่าง ๆ ค่านิยมการใช้ภาษาไทลื้อในชีวิตประจำวัน ค่านิยมการบริโภคอาหารแบบดั้งเดิม ค่านิยมการจับกลุ่มพูดคุยกันยามว่าง ด้านความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและชุมชนมีการยึดเอาผู้อาวุโสและหัวหน้าครอบครัวเป็นหลักในการปฏิบัติ คนใน

ชุมชนมีการนับถือกันเหมือนพี่น้อง จึงมีการเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างกัน ชุมชนยังมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติในลักษณะพึ่งพา และความสัมพันธ์ในสิ่งเหนือธรรมชาติซึ่งต้องปฏิบัติตาม ไคร่ฟ้าฟีน ล่วงละเมิดจะทำให้เกิดอาเพศร้ายในชีวิต

กลไกทางสังคมคนไทยใช้ในการผลิตนี้ ได้แก่ พระสงฆ์ ซึ่งผลิตซ้ำด้านความเชื่อ เรื่องกรรม บาปบุญ หัวหน้าครอบครัว ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้อาวุโส ครู กลุ่มและองค์กร ทำหน้าที่ผลิตซ้ำด้านความเชื่อเรื่องผี ศาสนาพุทธ ภาษา การแต่งกาย อาหาร ความสัมพันธ์และประเพณีต่างๆ ที่แสดงถึงความเป็นชุมชนชาวลื้อ

Thesis Title Cultural Reproduction of Thai Lue Communities

Author Ms.Wandee Soomrat

M.Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Asst.Prof.Yongyudh Plianpadung Chairman

Assoc.Prof.Dr.Phasina Tangchuang Member

Lect.Visut Vanich Member

Abstract

This thesis probed Thai Lue people's beliefs, values, ways of life and relationships as well as mechanisms they adopted to reproduce them.

The researcher, in collecting needed data/information, interviewed such key community informants as monks, family heads, village leaders and elders, teachers and members of community organizations, and observed activities pertaining to those beliefs, values, ways of life and relationships. Collected data were subsequently crosschecked, verified, classified according to set objectives, and descriptively and analytically presented. Findings were as follows:

Thai Lue people held traditional beliefs, values, ways of life and interpersonal ties, believing in such spirits as ancestor and household spirits, household and forest guardians. Such beliefs were manifested in their worshipping accompanied by incense sticks and candles, food and flowers, and asking, in return, for protection and happiness in life. In addition, they also believed in the Buddhist faith, especially in the Karmic laws, thus making merits with the hope of the better next life. In other words, they believed in reincarnation. In addition to these beliefs, they also respected the elderly and household heads who had decision-making authority in various matters.

As regards their values reproduction was identified in 4 areas of life as follows: traditional Thai Lue costumes during various ceremonial and ritual occasions; usage of Thai Lue language in daily life; traditional food consumption; and casual group conversations during free times.

As regards family and community relationships Thai Lue people primarily paid respect to the elderly and household heads. Regarding others in the community as kins, they regularly paid a visit to one another.

In addition, they believed their life depended on nature and related to the supernatural in a highly revered manner. Any violation of this reverence would bring about bad fortunes in life.

Mechanisms Thai Lue people adopted in the reproduction comprised Buddhist monks who reproduced the belief in the karmic laws, sins and merits; household heads, formal and informal leaders, the elderly, teachers, groups and organizations served to reproduce beliefs in spirits, the Buddhist faith, language, dressing, relationships and traditions which represented the uniqueness of Thai Lue communities.